

**Кафедра географії та туризму
Földtudományi és Turizmus Tanszék**

ГЕОГРАФІЯ НАСЕЛЕННЯ / NÉPESSÉGFÖLDRAJZ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ / MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ
до практичних (семінарських) занять / gyakorlati (szeminárium) foglalkozásokhoz

Географія населення / Népeességföldrajz
(назва навчальної дисципліни / a tantárgy neve)

Перший (бакалаврський) / Alapképzés (BSc)
(ступінь вищої освіти / felsőoktatás szintje)

01 Освіта/Педагогіка / 01 Oktatás/Pedagógia
(галузь знань / képzési ág)

Середня освіта (Географія) / Középszolai oktatás (Földrajz)
(освітня програма / képzési program)

Берегове / Beregszász

2022 p. / 2022

Методичні вказівки «Географія населення / Népeességföldrajz» розроблені на основі Освітньої програми підготовки бакалаврів з галузі знань «01 Освіта/Педагогіка» за напрямом «014 Середня освіта (Географія)», з метою систематизації і закріплення знань студентів та їх забезпечення методичними вказівками до виконання практичних робіт і семінарських занять в рамках курсу «Географії населення». Курс «Географія населення» вивчається в 5-му семестрі III-го курсу підготовки бакалаврів напряму «014 Середня освіта (Географія)», методичні вказівки рекомендуються передусім для студентів денної форми навчання, але також може бути корисним для заочників. Засвоєнню навчального матеріалу сприяють питання самоконтролю, рекомендована література, у виконанні робіт допомагають деталізовані рекомендації, картографічний матеріал.

Затверджено до використання у навчальному процесі
на засіданні кафедри географії та туризму ЗУІ ім. Ф.Ракоці II
(протокол №4 від 16 травня 2022 року)

Розглянуто та рекомендовано Навчально-методичною радою
Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II
(протокол №4 від 31 травня 2022 року)

Рекомендовано до видання в електронній формі (PDF)
рішенням Вченої ради Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II
(протокол №5 від 28 червня 2022 року)

Підготовлено до видання в електронній формі (PDF) кафедрою географії та туризму
спільно з Видавничим відділом Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II

Розробники методичних вказівок:

Гейзо ПАПП – викладач кафедри географії та туризму Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II

Йосип МОЛНАР – кандидат географічних наук, доцент, завідувач кафедри географії та туризму Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II

Стефан МОЛНАР Д. – доктор філософії у галузі природничих наук за спеціальністю (спеціалізацією) «Науки про Землю (Соціальна географія)», доцент кафедри географії та туризму Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II

Рецензенти:

Каталін КОВАЛЬ – доктор філософії у галузі природничих наук за спеціальністю (спеціалізацією) «Науки про Землю (Соціальна географія)», науковий співробітник Інституту географії Дослідного центру астрономії та наук про Землю (м. Будапешт, Угорщина)

Тібор ІЖАК – кандидат географічних наук, заступник завідувача кафедри географії та туризму Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II

Відповідальні за випуск:

Шандор ГЕНЦІ – доктор філософії у галузі природничих наук за спеціальністю (спеціалізацією) «Науки про Землю (Петрографія)», доцент кафедри географії та туризму Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II

Олександр ДОБОШ – начальник Видавничого відділу ЗУІ ім. Ф.Ракоці II

За зміст методичних вказівок відповідальність несуть розробники.

Видавництво: Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II (адреса: пл. Кошута 6, м. Берегове, 90202. Електронна пошта: foiskola@kmf.uz.ua)

© Гейзо Папп, Йосип Молнар, Стефан Молнар Д., 2022
© Кафедра географії та туризму ЗУІ ім. Ф.Ракоці II, 2022

A *География населения / Népszégsföldrajz* című módszertani útmutató a 014 Középsiskolai oktatás (Földrajz) BSc szintű képzési program alapján lett kidolgozva. A munka célja: összefoglalni, begyakorolni a *Népszégsföldrajz* kiemelt fejezeteit, és ellátni a hallgatókat az ezekhez kapcsolódó gyakorlati munkák és szemináriumi foglalkozások abszolválásához szükséges módszertani útmutatásokkal. A tárgy kötelező, oktatására a 014 Középsiskolai oktatás (Földrajz) BSc képzési program III. évfolyamának első félévében kerül sor. A módszertani útmutatót elsősorban a nappali tagozat hallgatói számára ajánljuk, de haszonnal forgathatják a levelezősök is. A tananyag elsajátítását ellenőrző kérdések és ajánlott irodalom segítik elő, a gyakorlati munkák elkészítését részletes útmutatások és térképanyag könnyítik.

Az oktatási folyamatban történő felhasználását jóváhagyta
a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Földtudományi és Turizmus Tanszéke
(2022. május 16., 4. számú jegyzőkönyv).

Megjelentetésre javasolta a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola
Oktatási és Módszertani Tanácsa
(2022. május 31., 4. számú jegyzőkönyv).

Elektronikus formában (PDF fájlformátumban) történő kiadásra javasolta
a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Tudományos Tanácsa
(2022. június 28., 5. számú jegyzőkönyv).

Kiadásra előkészítette a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola
Földtudományi és Turizmus Tanszéke, valamint Kiadói Részlege.

A módszertani útmutató kidolgozói:

PAPP Géza – a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Földtudományi és Turizmus Tanszékének asszisztense

Dr. MOLNÁR József – PhD, a földrajztudományok kandidátusa, docens, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Földtudományi és Turizmus Tanszékének vezetője

Dr. MOLNÁR D. István – PhD, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Földtudományi és Turizmus Tanszékének docense

Szakmai lektorok:

Dr. KOVÁLY Katalin – PhD, a Csillagászati és Földtudományi Kutatóközpont Földrajztudományi Intézetének tudományos munkatársa

Dr. IZSÁK Tibor – PhD, a földrajztudományok kandidátusa, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Földtudományi és Turizmus Tanszékének helyettes vezetője

A kiadásért felelnek:

Dr. GÖNCZY Sándor – PhD, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Földtudományi és Turizmus Tanszékének docense

DOBOS Sándor – a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Kiadói Részlegének vezetője

A segédlet tartalmáért kizárólag a módszertani útmutató kidolgozói felelnek.

Kiadó: a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola (cím: 90 202, Beregszász, Kossuth tér 6.
E-mail: foiskola@kmf.uz.ua)

© Papp Géza, Molnár József, Molnár D. István, 2022

© A II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Földtudományi és Turizmus Tanszéke, 2022

TARTALOM

ПОЯСНОВАЛЬНА ЗАПИСКА	6
RÖVID ISMERTETŐ.....	8
I. TÉMA. A NÉPESSÉG SZÁMA FÖLDÜNKÖN	9
1. gyakorlati munka: A népesség száma Földünk országaiban (2 pont).....	9
II. TÉMA. A NÉPESSÉG ÚJRATERMELŐDÉSE	11
2. gyakorlati munka: A születéskor várható élettartam (1 pont).....	11
III. TÉMA. A NÉPESSÉG KOR ÉS NEM SZERINTI, ILLETVE CSALÁDI ÖSSZETÉTELE.....	12
3. gyakorlati munka: Korfászerkesztés (2 pont).....	12
4. gyakorlati munka: Demográfiai adatgyűjtés a lakókörnyezetben (3 pont).....	13
IV. TÉMA. AZ EMBERFAJTÁK	14
5. gyakorlati munka: Antropometriai mérések a csoport tagjain (2 pont).....	14
V. TÉMA. VALLÁSFÖLDRAJZ.....	16
1. szemináriumi foglalkozás: A világ vallásai (3 pont).....	16
VI. TÉMA. TELEPÜLÉSFÖLDRAJZ	18
6. gyakorlati munka: A Föld országainak urbanizációs szintje (2 pont)	18
VII. TÉMA. JÓLÉTFÖLDRAJZ	19
2. szemináriumi foglalkozás: Human Development Index (3 pont).....	19
7. gyakorlati munka: A Föld országai HDI-szintjének kartogramon való ábrázolása (2 pont)	20
AJÁNLOTT IRODALOM	21
NÉPESSÉGFÖLDRAJZI ADATBÁZISOK	22
FÜGGELÉK	23
1. függelék. A Föld népesebb városai, amelyek részei a népességföldrajzi helynévanyagnak	23
2. függelék. A gyakorlati munkákhoz használható (javasolt) alaptérkép	26
3. függelék. Térképek a világ nagyvárosai földrajzi helynévanyagának tanulmányozásához.....	27

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Мета видання: забезпечення здобувачів вищої освіти методичними вказівками до виконання практичних робіт і семінарських занять з географії населення, що сприяє систематизації і закріпленню знань студентів з дисципліни; ілюструвати загальні закономірності розміщення та територіальної організації населення Землі; показати особливості процесу відтворення населення в різних країнах; ознайомити студентів із структурою населення Землі по групах країн; формувати навички наукових досліджень в галузі географії населення; формувати уяву про територіальні системи людських поселень.

У результаті виконання практичних завдань студент повинен

– **знати:** закономірності розміщення та територіальної організації населення Землі; особливості процесу відтворення населення в різних регіонах; структуру населення Землі в цілому та по групах країн; особливості територіальних систем населених пунктів;

– **вміти:** обробляти статистичні демографічні матеріали; складати карти народонаселення на основі статистичних даних; графічно зображати статистичні матеріали; здійснювати основні антропологічні дослідження.

Виконання практичних та семінарських завдань з географії населення сприяє розвитку передусім таких **програмних компетентностей:**

• Інтегральної: Здатність розв'язувати спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності або у процесі навчання в галузі середньої освіти, що передбачає застосування концептуальних методів географічної науки. Розуміти сучасні тенденції географії, вміти застосовувати сучасні досягнення географічної науки при викладанні в середній школі.

• Загальних:

○ ЗК-1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

○ ЗК-2. Здатність виявляти національну й особистісну гідність, громадянську свідомість та активність.

○ ЗК-3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, до використання інформаційних й комунікативних технологій.

○ ЗК-4. Здатність удосконалювати і розвивати свій інтелектуальний і загальнокультурний рівень.

○ ЗК-10. Навички працювати автономно, в команді та в міжособистісній взаємодії.

○ ЗК-11. Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях.

• Фахових:

○ ФК-2. Здатність застосовувати базові знання з природничих та суспільних наук у навчанні та професійній діяльності.

○ ФК-4. Здатність належно використовувати географічну термінологію, ефективно і вільно передавати географічні ідеї, принципи і теорії письмовими, усними та візуальними засобами.

○ ФК-5. Здатність виконувати польові дослідження природних і суспільних об'єктів та процесів, педагогічні дослідження, інтерпретувати отримані результати досліджень, застосовувати їх у професійній діяльності.

○ ФК-6. Здатність до пошуку джерел географічної інформації та її наукового опрацювання і використання.

○ ФК-8. Здатність пояснювати закономірності територіальної організації суспільного виробництва, просторових процесів та форм організації життя людей у світі, його регіонах та країнах.

○ ФК-13. Здатність до комплексного планування, організації та здійснення навчальних проектів, підготовки аналітичної звітної документації та презентацій.

○ ФК-14. Здатність застосовувати картографічні вміння та формувати вміння учнів працювати із картографічними матеріалами.

Виконання практичних та семінарських завдань з географії населення сприяє досягненню передусім таких **програмних результатів навчання**:

• ПРН-4. Знати, розуміти і вміти застосовувати в професійній діяльності картографічний метод та елементи геоінформаційних технологій.

• ПРН-7. Знати і розуміти основи наукових знань із соціально-економічної географії України та світу і географії населення, і застосовувати знання в процесі навчання географії в школі.

• ПРН-12. Уміти самостійно вести польові природознавчі, фізико-географічні й суспільно-географічні дослідження, необхідні для організації практичних занять із географії в школі та для позашкільної роботи.

• ПРН-13. Уміти відбирати, обробляти і аналізувати інформацію із різних джерел, використовувати інформаційні й комунікативні технології, оволодівати сучасними знаннями упродовж життя.

• ПРН-14. Здійснювати спілкування рідною, державною та іноземною мовою на рівні, достатньому для здійснення професійної діяльності.

• ПРН-16. Уміння формувати уявлення про методологію та методи наукових досліджень.

• ПРН-17. Уміння вести польові фізико- географічні й суспільно-географічні дослідження, виконувати виміри і спостереження основних параметрів географічного середовища, необхідних для формування предметних компетентностей з географії в середніх загальноосвітніх навчальних закладах.

• ПРН-20. Уміння здійснювати відбір, аналіз і представлення географічної інформації, використовуючи різноманітні візуальні засоби та картографічні методи (в тому числі – за допомогою інформаційних технологій).

• ПРН-21. Уміння підготувати та редагувати тексти зі спеціальності рідною та державною мовою.

• ПРН-22. Володіти однією з іноземних мов на рівні, необхідному для роботи з навчально-методичною літературою.

• ПРН-29. Уміти працювати автономно та в команді, мати навички міжособистісної взаємодії.

• ПРН-30. Уміння спілкуватись, включаючи усну та письмову комунікацію українською, угорською та іноземною мовами.

• ПРН-34. Самостійна організація процесу навчання упродовж життя.

RÖVID ISMERTETŐ

A módszertani útmutató a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola 3. évfolyamos *014 Középszintű oktatás (Földrajz)* szakos hallgatói számára készült, akik a tantervnek megfelelően előadások és gyakorlati foglalkozások keretében tanulják a *Népességföldrajz* c. tantárgyat.

A segédlet célja, hogy megkönnyítse a diszciplína elméleti előadásaira épülő gyakorlati foglalkozások menetét, segítse a hallgatókat a gyakorlati munkák elvégzésében, a szemináriumi foglalkozásokhoz való felkészülésben. Ezek fontos részét képezik a jövőbeni geográfus és földrajztanár szakmai kompetenciája formálódásának.

I. TÉMA. A NÉPESSÉG SZÁMA FÖLDÜNKÖN

Ismétlő kérdések:

1. Melyik Földünk legnépesebb országa?
 - a. Kína
 - b. India
 - c. USA
 - d. Indonézia
2. Melyik ország népessége a legnagyobb Európában?
 - a. Franciaország
 - b. Olaszország
 - c. Nagy-Britannia
 - d. Németország
3. A megnevezett országcsoportok közül melyek előzik meg Ukrainát népességszám tekintetében?
 - a. Görögország, Hollandia, Románia
 - b. Lengyelország, Csehország, Belgium
 - c. Spanyolország, Németország, Franciaország
 - d. Portugália, Svédország, Finnország
4. Melyik évben érte el Földünk lakossága a 3 milliárd főt?
 - a. 1901
 - b. 1945
 - c. 1960
 - d. 1999
5. Földünk lakosságának hány százaléka él Afrikában (2020)?
 - a. 8,2%
 - b. 16,7%
 - c. 20,1%
 - d. 27,6%

1. gyakorlati munka: A népesség száma Földünk országaiban (2 pont)

Ábrázolja vázlattérképen kartodiagram (kör) segítségével a Föld 10 milliónál népesebb országainak a lakosságát!

Javasolt méretarány: $1 \text{ mm}^2 - 1 \text{ millió lakos}$.

A megfelelő területű kör sugarát a következő képlet szolgáltatja:

$$r = \sqrt{\frac{S}{\pi}}$$

ahol r – az adott ország népességét ábrázoló kör sugara mm-ben, S – az adott ország népességét ábrázoló kör területe mm^2 -ben.

Például, Ukrajna esetében: $r = \sqrt{\frac{44,0}{3,14}} \approx 3,7 \text{ mm}$

Adatforrás: population.un.org/wpp/Download/Standard/Population/ – Total Population – Both Sexes (XLSX, 2.4 MB)

Ajánlott irodalom:

1. Vuics T. (szerk.): A társadalomföldrajz számítási és ábrázolási módszerei. *Nemzeti Tankönyvkiadó*. Budapest, 1995.

2. Анісімова Г. М., Молнар Й. Й., Молнар Д. С. С.: Географія населення (курс лекцій). Ужгород: ПоліПрінт, 2012.
3. Vecsei J.: Néességföldrajz. Ipszilon Kiadó Kft., Békéscsaba, 2004.
4. Гудзеляк І.: Географія населення. Навчальний посібник. Львів: Вид. центр ЛНУ, 2008.

II. TÉMA. A NÉPESSÉG ÚJRATERMELŐDÉSE

Ismétlő kérdések:

1. A felsoroltak közül melyik országban a legmagasabb a születéskor várható élettartam?
 - a. Brazília
 - b. Magyarország
 - c. Ukrajna
 - d. Japán
2. A felsoroltak közül melyik országban a legalacsonyabb a születéskor várható élettartam?
 - a. Csád
 - b. Egyiptom
 - c. India
 - d. Ukrajna

A felsoroltak közül melyik országban a legmagasabb a születéskor várható élettartam?

3. A születéskor várható élettartam
 - a. egy demográfiai adat
 - b. egy adott évben születettek várható élethosszát fejezi ki
 - c. egy komplex mérőszám, amely a népesség mortalitási tapasztalatait összegezve előrejelzést ad
 - d. mindhárom válaszlehetőség helyes
4. Válassza ki a helyes állítást!
 - a. A férfiak várható élethossza meghaladja a nőkéét.
 - b. A 20. század elején a várható élethossz alig haladta meg a 20 évet.
 - c. A férfiak és nők várható élethossza között világviszonylatban kb. 5 év van.
 - d. A születéskor várható élettartam minden kontinensen azonos.
5. Európa melyik országában legmagasabb a születéskor várható élettartam?
 - a. Andorra
 - b. Németország
 - c. Magyarország
 - d. Moldova

2. gyakorlati munka: A születéskor várható élettartam (1 pont)

Ábrázolja vázlatterképen kartogram segítségével a születéskor várható élettartamot Földünk országaiban!

Javasolt csoportosítás és színezés:

- < 60 év – kék,
- 60–65 év – kékeszöld,
- 65–70 év – zöld,
- 70–75 év – sárga,
- 75–80 év – narancssárga,
- > 80 év – piros.

Adatforrás: population.un.org/wpp/Download/Standard/Interpolated/ – Annual Demographic Indicators (XLSX, 7.69 MB).

Ajánlott irodalom:

1. Vuics T. (szerk.): A társadalomföldrajz számítási és ábrázolási módszerei. *Nemzeti Tankönyvkiadó*. Budapest, 1995.
2. Анісімова Г. М., Молнар Й. Й., Молнар Д. С. С.: Географія населення (курс лекцій). Ужгород: ПоліПрінт, 2012.

III. TÉMA. A NÉPESSÉG KOR ÉS NEM SZERINTI, ILLETVE CSALÁDI ÖSSZETÉTELE

Ismétlő kérdések:

1. Milyen időközönként tartanak népszámlálást?
 - a. 5 évente
 - b. 10 évente
 - c. 25 évente
 - d. 33 évente
2. Mikor volt Ukrajnában utoljára népszámlálás?
 - a. 1989
 - b. 2001
 - c. 2011
 - d. 2020
3. Az 1000 nőre jutó férfiak száma
 - a. feminitási arány
 - b. maszkulinitási arány
 - c. termékenységi arány
 - d. születési arány
4. Mikor alakulhat ki nőtöbbség a felsorolt helyzetek közül?
 - a. a migráció hatására a fogadó országban
 - b. a természetes születési folyamat során, mert több lánygyermek jön a világra
 - c. háborúk esetében
 - d. a gazdaságilag fejlődő térségek országaiban
5. Munkaképesség alapján hány korcsoportot különítünk el?
 - a. 3
 - b. 5
 - c. 6
 - d. 7

3. gyakorlati munka: Korfaszerkesztés (2 pont)

3.1. Szerkessze meg Kárpátalja és az X járás korfáját ötéves korosztályos bontásban, a korosztályok össznépességén belüli arányának a feltűntetésével!

A százalékarány kiszámításához az adott nem adott korosztályának létszámát osztjuk az össznépességgel és szorozzuk 100%-kal.

Javasolt méretarány: 1% – 10 mm.

Adatforrás: Головне управління статистики у Закарпатській області: Закарпаття у демографічному вимірі. Статистичний збірник. Ужгород, 2020. 17, 23–35. old.

Korfa – a lakosság kor és nem szerinti összetételének grafikus ábrázolása. Főbb típusai:

- a) piramidális – a növekvő népesség korfája: itt széles az alap, ami fölfelé gyorsan keskenyedik, sok a fiatal és magas a halandóság;
- b) egyenes alapú – a stagnáló népesség korfája: itt a fiatalok és a középkorúak aránya közel egyformán magas, a korfa csak az idős népességnél keskenyedik el;
- c) szűkített alapú – a fogyó népesség korfája: ez keskeny alapú, felfelé kissé szélesedő forma, amit a fiatalok arányának csökkenése, az idősek arányának növekedése okoz;

- d) fenyőfa alakú – itt magas a halandóság és drasztikusan visszaesett a születések száma;
- e) hullámos szerkezetű – az adott társadalmon belül a születésszám hullámzik;
- f) aszimmetrikus – háború, férfigalandság magasabb volta, a gyerek nemének befolyásolása, valamelyik nem bevándorlása okozhat ilyen szerkezetet.

3.2. *Jellemezze párhuzamosan a korfákat, kitérve a korfák típusára, a korosztályok eloszlásának a sajátosságaira, nemi aszimmetriákra, hullámokra! Tárja fel ezen sajátosságok okait!*

Ajánlott irodalom:

1. Анісімова Г. М., Молнар Й. Й., Молнар Д. С. С.: Географія населення (курс лекцій). Ужгород: ПоліПрінт, 2012.
2. L. Rédei M.: Demográfiai ismeretek. Budapest, 2006. <http://real.mtak.hu/17143/1/Demogr%C3%A1fiai%20ismeret%20k%C3%B6nyv.pdf> (2022.02.02.)

4. gyakorlati munka: Demográfiai adatgyűjtés a lakókörnyezetben (3 pont)

4.1. *Gyűjtse össze és foglalja táblázatba a közvetlen lakókörnyezetében élő 20 család tagjainak alábbi adatait!*

A család sorszáma	A személy sorszáma	Neme	Születési éve	Rokoni kapcsolata a családfővel	Testmagasság, cm	Tart. helye	Foglalkozása

4.2. *A táblázat adatai alapján határozza meg a vizsgált csoporton belül:*

- a) a nemi összetételt százalékban;
- b) az átlagéletkort nemek szerint;
- c) a gyerekkorúak, munkaképes korúak és nyugdíjas korúak arányát;
- d) az egyes családtípusok arányát;
- e) emelkedett-e a gyerekek generációjának átlagos testmagassága a szülőkhöz képest a férfiaknál, illetve a nőknél (csak a 18 éven felüli „gyerekeket” vegye figyelembe ennél e részfeladatnál!)?
- f) az ideiglenesen máshol tartózkodók arányát!

4.3. *Ábrázolja körcikkdiagrammal a 4.2. feladat c) és d) pontjaiban meghatározott arányokat!*

Ajánlott irodalom:

1. Анісімова Г. М., Молнар Й. Й., Молнар Д. С. С.: Географія населення (курс лекцій). Ужгород: ПоліПрінт, 2012.
2. Vuics T. (szerk.): A társadalomföldrajz számítási és ábrázolási módszerei. *Nemzeti Tankönyvkiadó*. Budapest, 1995.

IV. TÉMA. AZ EMBERFAJTÁK

Ismétlő kérdések:

1. A megnevezett rasszok közül melyik a keverékrassz?
 - a. mongolid
 - b. amerindid
 - c. mesztic
 - d. negrid
2. A felsorolt emberfajok közül melyikre jellemző a törpe termet?
 - a. pigmeus
 - b. turáni
 - c. bantu
 - d. nordikus
3. Melyik a legnépesebb rassz?
 - a. europid
 - b. mongolid
 - c. negrid
 - d. ausztrolid
4. Mi az apartheid?
 - a. dél-afrikai alrassz
 - b. diszkriminatív politika a negrid őslakosokkal szemben
 - c. pozitív megkülönböztetése a negrid kisebbségnek az amerikai kontinensen
 - d. Afrika déli részére jellemző keverék emberfajta
5. Mennyi idős a Homo habilis-től származó lábnyomlelet Kelet-Afrikában?
 - a. 3,6 millió éves
 - b. 2 millió éves
 - c. 1,5 millió éves
 - d. 0,5 millió éves

5. gyakorlati munka: Antropometriai mérések a csoport tagjain (2 pont)

Töltse ki az alábbi táblázatot a csoport tagjain végzett mérések adataival, valamint a számítási értékekkel!

Sorszám	Nem	Testmagasság	Ülőmagasság	Szkélikus jelző	Fejhosszúság	Fejszélesség	Fejjelző	Arcmagasság	Járomívszélesség	Arcjelző
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										

Útmutató a mérések és számítások elvégzéséhez:

Testmagasság – a fejtető és a talpsík közötti távolság.

Ülőmagasság – a fejtető és az ülőszék közötti távolság.

Szkélikus jelző – az ülőmagasság és a testmagasság aránya.

Fejhosszúság – homlok alsó részének, az orrgyök felett síkban leginkább előreugró pontja és a nyakszirt hátrafele legjobban kiugró pontja közötti távolság.

Fejszélesség – A fej két oldalra legjobban kiugró pontja közötti távolság a falsonti részen.

Fejjelző – a fejhosszúság és fejszélesség aránya.

Arcmagasság – az orrnyereg és álcúcs közti egyenes vonalú távolság (morfológiai arcmagasság).

Járomívszélesség – járomív legjobban oldalra kiugró pontja közti egyenes vonalú távolság.

Arcjelző – az arcmagasság és a járomívszélesség aránya.

Fejjelző	Nők	Férfiak
igen hosszú (hyperdolichocephal)	-70,9	-71,9
hosszú (dolichocephal)	71,0–75,9	72,0–76,9
közepes (mesocephal)	76,0–80,9	77,0–81,9
rövid (brachycephal)	81,0–85,4	82,0–86,4
igen rövid (hyperbrachycephal)	85,5–90,9	86,5–91,9
túl rövid (ultrabrachycephal)	91,0–	92,0–

Járomívszélesség	Nők	Férfiak
nagyon keskeny	-120	-127
keskeny	121–127	128–135
közepes széles	128–135	136–143
széles	136–142	144–151
nagyon széles	143–	152–

Arcmagasság	Nők	Férfiak
nagyon alacsony	-102	-111
alacsony	103–107	112–117
középmagas	108–113	118–123
magas	114–119	124–129
nagyon magas	120–	130–

Morfológiai arcjelző	Nők	Férfiak
nagyon széles (hyperuryprosop)	-78,9	-76,9
széles (euryprosop)	79,0–83,9	77,0–80,9
közepes (mesoprosop)	84,0–87,9	81,0–84,9
keskeny (leptoprosop)	88,0–92,9	85,0–89,9
nagyon keskeny (hyperleptoprosop)	93,0–	90,0–

Ajánlott irodalom:

1. Анісімова Г. М., Молнар Й. Й., Молнар Д. С. С.: Географія населення (курс лекцій). Ужгород: ПоліПрінт, 2012.
2. Bodzsár É., Zsákai A.: Antropológiai/humánbiológiai gyakorlatok, Eötvös Loránd Tudományegyetem, 2013 (<https://ttk.elte.hu/dstore/document/845/book.pdf>)
3. <https://www.hogyan-kell.com/articles/arc-elemzese-studopediya.html>

V. TÉMA. VALLÁSFÖLDRAJZ

Ismétlő kérdések:

1. Melyik vallás politeista?
 - a. kereszténység
 - b. iszlám
 - c. hindu
 - d. zsidó
2. Mikor volt a nagy szkizma?
 - a. 476
 - b. 1054
 - c. 1492
 - d. 1514
3. Melyik vallás legfőbb prófétája Mohamed?
 - a. katolikus
 - b. protestáns
 - c. iszlám
 - d. hindu
4. Melyik a felsoroltak közül a kereszténység szent könyve?
 - a. Védák
 - b. Holtak könyve
 - c. Korán
 - d. Biblia
5. Melyik vallás szent építménye a sztúpa?
 - a. keresztény
 - b. hindu
 - c. iszlám
 - d. buddhista

1. szemináriumi foglalkozás: A világ vallásai (3 pont)

Készítsen prezentációval kísért 5–7 perces kiselőadást az alábbi témák egyikéből (az előadás témája szabadon választható, de előre kell egyeztetni az átfedések elkerülése miatt):

1. A katolikus vallás általános tételei, főbb irányzatai és területi elterjedése
2. A protestáns vallás általános tételei, főbb irányzatai és területi elterjedése
3. Az ortodox vallás általános tételei, főbb irányzatai és területi elterjedése
4. Az iszlám vallás szunnita ágának általános tételei, főbb irányzatai és területi elterjedése
5. Az iszlám vallás siíta ágának általános tételei, főbb irányzatai és területi elterjedése
6. A hindu vallás általános tételei, főbb irányzatai és területi elterjedése
7. A buddhizmus általános tételei, főbb irányzatai és területi elterjedése
8. A primitív vallások főbb irányzatai és területi elterjedésük
9. A zsidó vallás általános tételei, főbb irányzatai és területi elterjedése
10. Világvégeváró vallási irányzatok és területi elterjedésük

Ajánlott irodalom:

1. Bedürftig, F.: A nagy világvallások. Alexandra Kiadó, Budapest, 2007 (Eredeti cím: Die Grossen Weltreligionen).
2. Görföl T., Máté-Tóth A.: Világvallások. Buddhizmus, Hinduizmus, Iszlám, Judaizmus, Kereszténység – Akadémiai lexikonok. Akadémiai Kiadó, Budapest, 2009.

3. Hattstein, M.: Világvallások. VINCE KIADÓ és Kereskedelmi Kft., 2008.
4. Колодний А. М. et al.: Релігієзнавство. Київ, «Центр учбової літератури», 2009. <http://194.44.152.155/elib/local/sk758151.pdf>
5. Лешан В. Ю: Основи релігієзнавства. Підручник. Чернівці, 2005. <http://www.religstud.chnu.edu.ua/res/religstud/Osnovy-religstud.pdf>
6. Pál B.: Világvallások, a Vallások Világa. Egyház- és vallásismeret, kísérleti tankönyv. Magyarországi Református Egyház Kálvin János Kiadója, 2015. <http://rpi.reformatus.hu/hatteranyagok/digitalis%20modulok/Vilagvallasok.pdf>

VI. TÉMA. TELEPÜLÉSFÖLDRAJZ

Ismétlő kérdések:

1. Mi a magdeburgi jog?
 - a. A települések szabad névválasztásának joga.
 - b. A települések polgárainak szabad vallásgyakorlathoz való joga.
 - c. A települések önrendelkezési joga.
 - d. A települések hadsereg szervezéséhez való joga.
2. Hány milliós városa van Ukrajnának (2021)?
 - a. 1
 - b. 2
 - c. 3
 - d. 4
3. Földrajzi fekvés szerint melyik NEM lehet településtípus?
 - a. hegyvidéki
 - b. dombvidéki
 - c. síkvidéki
 - d. tengerparti
4. Mi a jelentése az „urbs” kifejezésnek, amelyből az urbanizáció kifejezést is képezik?
 - a. település
 - b. város
 - c. polgár
 - d. szabad
5. Melyik az Európai Unió legnépesebb városa?
 - a. Berlin
 - b. London
 - c. Párizs
 - d. Milánó

6. gyakorlati munka: A Föld országainak urbanizációs szintje (2 pont)

7.1. *Ábrázolja kartogram segítségével Földünk országainak az urbanizációs szintjét!*

Javasolt csoportosítás és színezés:

- < 20% – kék,
- 20–40% – zöld,
- 40–60% – sárga,
- 60–80% – narancssárga,
- > 80% – piros.

Adatforrás: <https://www.cia.gov/the-world-factbook/field/urbanization/>

7.2. *Jelölje a térképen a világ 5 millió főnél népesebb agglomerációit!*

Adatforrás: <https://worldpopulationreview.com/world-cities> (2021-es adatok)

<http://www.citymayors.com/statistics/largest-cities-population-125.html> (2018-as adatok)

Ajánlott irodalom:

1. Анісімова Г. М., Молнар Й. Й., Молнар Д. С. С.: Географія населення (курс лекцій). Ужгород: ПоліПрінт, 2012.
2. Kovács Z.: Népeség- és településföldrajz. ELTE Eötvös Kiadó, 2015.
https://www.eltereader.hu/media/2019/09/Nepesseg_es_telepulesfoldrajz_READER.pdf

VII. TÉMA. JÓLÉTFÖLDRAJZ

Ismétlő kérdések:

1. Mióta használják a HDI-t?
 - a. 1980
 - b. 1990
 - c. 2000
 - d. 2010
2. Hány fő összetevője van a HDI-nek?
 - a. 2
 - b. 3
 - c. 4
 - d. 5
3. Melyik állítás igaz az alábbiak közül?
 - a. Mindig a gazdaságilag élen járó országok vezetik a HDI-listát is.
 - b. A fejlett oktatással rendelkező országok vezetik a HDI-listát.
 - c. A jó egészségüggyel rendelkező országok vezetik a HDI-listát.
 - d. A HDI 4 fő kategóriába sorolja az országokat.
4. A HDI-t a(z) ... fejlesztette ki. (Egészítse ki a mondatot).
 - a. EU
 - b. ENSZ
 - c. EGK
 - d. OECD
5. Válassza ki azon országok csoportját, amelyek nagyon magas HDI-vel rendelkeznek.
 - a. Törökország, Kuba, Brazília
 - b. Oroszország, Románia, Magyarország
 - c. Norvégia, Ausztrália, Németország
 - d. Pakisztán, Nepál, Zambia

2. szemináriumi foglalkozás: *Human Development Index* (3 pont)

Készítsen prezentációval kísért 5–7 perces kiselőadást az alábbi témák egyikéből (az előadás témája szabadon választható, de előre kell egyeztetni az átfedések elkerülése miatt):

1. A HDI szükségessége
2. A HDI kritikái
3. A HDI számítási módszere, összetevői
4. A szegénységi mutató
5. Az emberi szükségletek csoportosítása
6. Alacsony HDI-szinttel rendelkező országok helyzetének változása 2011 és 2021 között
7. Közepes HDI-szinttel rendelkező országok helyzetének változása 2011 és 2021 között
8. Magas HDI-szinttel rendelkező országok helyzetének változása 2011 és 2021 között
9. Nagyon magas HDI-szinttel rendelkező országok helyzetének változása 2011 és 2021 között
10. Ukrajna HDI szerint elfoglalt helye és helyzetének változása 2011 és 2021 között

Ajánlott irodalom:

1. Анісімова Г. М., Молнар Й. Й., Молнар Д. С. С.: Географія населення (курс лекцій). Ужгород: ПоліПрінт, 2012.
2. Husz I.: Az emberi fejlődési index. Szociológiai Szemle 2001/2. 72–83. <https://szociologia.hu/dynamic/0102husz.htm>

3. Nagy G., Koós B.: A jól-lét index megjelenése és tartalmi, módszertani fejlődése a hazai és nemzetközi szakirodalomban, a jól-lét számítási módszertanának válogatott szakirodalma. MTA Közgazdaság- És Regionális Tudományi Kutatóközpont Regionális Kutatások Intézete, 2013. <http://www.kodolanyi.hu/jol-let/images/tartalom/File/tanulmanyok/Jol-let-modszer-szakirodalom.pdf>

4. https://hu.wikipedia.org/wiki/Emberi_fejletts%C3%A9gi_index

5. https://scholarworks.umass.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1101&context=peri_workingpapers

7. gyakorlati munka: A Föld országai HDI-szintjének kartogramon való ábrázolása (2 pont)

Szerkessze meg Földünk országai HDI-szint szerinti eloszlásának a térképét!

Javasolt csoportosítás és színezés:

- Nagyon magas humán fejlettség – 0,880 fölött – piros
- Magas humán fejlettség – 0,740–0,879 – sárga
- Közepes humán fejlettség – 0,640–0,739 – zöld
- Alacsony humán fejlettség – 0,639 alatt – kék

Adatforrások:

<http://hdr.undp.org/en/content/latest-human-development-index-ranking>

<https://worldpopulationreview.com/country-rankings/hdi-by-country>

<http://hdr.undp.org/en/content/download-data>

Ajánlott irodalom:

1. Анісімова Г. М., Молнар Й. Й., Молнар Д. С. С.: Географія населення (курс лекцій). Ужгород: ПоліПрінт, 2012.

2. Husz I.: Az emberi fejlődési index. Szociológiai Szemle 2001/2. 72–83. <https://szociologia.hu/dynamic/0102husz.htm>

3. Nagy G., Koós B.: A jól-lét index megjelenése és tartalmi, módszertani fejlődése a hazai és nemzetközi szakirodalomban, a jól-lét számítási módszertanának válogatott szakirodalma. MTA Közgazdaság- És Regionális Tudományi Kutatóközpont Regionális Kutatások Intézete, 2013. <http://www.kodolanyi.hu/jol-let/images/tartalom/File/tanulmanyok/Jol-let-modszer-szakirodalom.pdf>

4. https://hu.wikipedia.org/wiki/Emberi_fejletts%C3%A9gi_index

5. https://scholarworks.umass.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1101&context=peri_workingpapers

AJÁNLOTT IRODALOM

1. Beluszky P.: Magyarország településföldrajza. Dialóg Campus Kiadó. Budapest–Pécs, 1999.
2. Becsei J.: Népeségföldrajz. Ipszilon Kiadó Kft., Békéscsaba, 2004.
3. Bedürftig, F.: A nagy világvallások. Alexandra Kiadó, Budapest, 2007.
4. Bernát T. (szerk.): Általános gazdaságföldrajz. Tankönyvkiadó. Budapest, 1987.
5. Bodzsár É., Zsákai A.: Antropológiai/humánbiológiai gyakorlatok. Eötvös Loránd Tudományegyetem, Budapest, 2013.
6. Frisnyák S. (szerk.): Általános gazdaságföldrajz. Tankönyvkiadó, Budapest, 1990.
7. Görföl T., Máté-Tóth A.: Világvallások. Buddhizmus, Hinduizmus, Iszlám, Judaizmus, Kereszténység – Akadémiai lexikonok. Akadémiai Kiadó, Budapest, 2009.
8. Hattstein, M.: Világvallások. VINCE KIADÓ és Kereskedelmi Kft., 2008.
9. Husz I.: Az emberi fejlődési index. Szociológiai Szemle 2001/2. 72–83.
10. Kovács Z.: Népeség- és településföldrajz. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2015.
11. Kovacsicsné Nagy K., Klinger A. (szerk.): Demográfia. Központi Statisztikai Hivatal, Budapest, 1996.
12. L. Rédei M.: Demográfia. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2001.
13. L. Rédei M.: Demográfiai ismeretek. Budapest, 2006.
14. Mendöl T.: Általános településföldrajz. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1963.
15. Nagy G., Koós B.: A jól-lét index megjelenése és tartalmi, módszertani fejlődése a hazai és nemzetközi szakirodalomban, a jól-lét számítási módszertanának válogatott szakirodalma. MTA Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont Regionális Kutatások Intézete, 2013.
16. Pál B.: Világvallások, a vallások világa. Egyház- és vallásismeret, kísérleti tankönyv. Magyarországi Református Egyház Kálvin János Kiadója, 2015.
17. Tóth J., Vuics T. (szerk.): Általános társadalomföldrajz I. Dialóg Campus Kiadó. Budapest–Pécs, 1998.
18. Vuics T. (szerk.): A társadalomföldrajz számítási és ábrázolási módszerei. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1995.
19. Анісімова Г. М.: Термінологічний словник з курсу «Географія населення». Берегово: ЗУІ, 2006.
20. Анісімова Г. М., Молнар Й. Й., Молнар Д. С. С.: Географія населення (курс лекцій). Ужгород: ПоліПрінт, 2012.
21. Гудзеляк І.: Географія населення. Навчальний посібник. Львів: Вид. центр ЛНУ, 2008.
22. Колодний А. М. et al.: Релігієзнавство. Київ: «Центр учбової літератури», 2009.
23. Кузик С. П. (ред.): Соціально-економічна географія світу. Тернопіль: Підручники & посібники, 1998.
24. Лешан В. Ю.: Основи релігієзнавства. Підручник. Чернівці, 2005.
25. Олійник Я. Б., Степаненко А. В.: Вступ до соціальної географії. Київ: Знання, 2002.
26. Павлов С. В., Мезенцев К. В., Любіцева О. О.: Географія релігій. Київ: АртЕК, 1999.
27. Шипілов А. І.: Демографія. Навчальний посібник. Ужгород: ЗФ МАУП, 2000.
28. Юрківський В. М.: Країни світу. Довідник. Київ: Либідь, 1999.
29. <https://www.hogyan-kell.com/articles/arc-elemzese-studopediya.html>
30. https://hu.wikipedia.org/wiki/Emberi_fejletts%C3%A9gi_index
31. https://scholarworks.umass.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1101&context=peri_workingpapers
32. <http://rpi.reformatus.hu/hatteranyagok/digitalis%20modulok/Vilagvallasok.pdf>

NÉPESSÉGFÖLDRAJZI ADATBÁZISOK

1. population.un.org/wpp/Download/Standard/Population/
2. population.un.org/wup/Download/
3. <http://www.indexmundi.com/facts>
4. <https://www.cia.gov/library/publications/resources/the-world-factbook/index.html>
5. www.nationmaster.com
6. population.un.org/wpp/Download/Standard/Population/ – Total Population – Both Sexes (XLSX, 2.4 MB)
7. population.un.org/wpp/Download/Standard/Interpolated/ – Annual Demographic Indicators (XLSX, 7.69 MB).
8. <https://www.cia.gov/the-world-factbook/field/urbanization/>
9. <https://worldpopulationreview.com/world-cities>
10. <http://www.citymayors.com/statistics/largest-cities-population-125.html>

FÜGGELÉK

1. függelék. A Föld népesebb városai, amelyek részei a népességföldrajzi helynévanyagnak:

Európa:

1. Minszk	44. Vlagyivosztk	86. Florence
2. Szófia	45. Volgográd	87. Genova (Genoa)
3. Prága (Prague)	46. Voronyezs	88. Milanó (Milan)
4. Budapest	47. Jaroszlav	89. Nápoly (Naples)
5. Krakkó	48. Jekatyerinburg	90. Padova
6. Lódz	49. Dnyipropetrovszk	91. Palermo
7. Poznan	50. Doneck	92. Róma (Rome)
8. Varsó (Warszawa)	51. Harkiv	93. Seregno
9. Wroclaw	52. Krivij Rih (Krivoj Rog)	94. Torinó (Turin)
10. Chisinau	53. Kijev	95. Velence (Venezia)
11. Bukarest (Bucuresti)	54. Lviv	96. Verona
12. Asztrahán	55. Odesza	97. Lisszabon (Lisboa)
13. Barnaul	56. Zaporizsja	98. Porto
14. Cseljabinszk	57. Koppenhága (København)	99. Belgrád (Beograd)
15. Irkutszk	58. Helsinki	100. Barcelona
16. Izsevszk	59. Dublin	101. Madrid
17. Kazany	60. Riga	102. Malaga
18. Kemerovo	61. Vilnius	103. Sevilla
19. Habarovszk	62. Oslo	104. Valencia
20. Krasznodar	63. Göteborg	105. Zaragoza
21. Krasznojarszk	64. Stockholm	106. Skopje
22. Lipeck	65. Belfast	107. Bécs (Wien)
23. Mahacskala	66. Birmingham (West Midlands)	108. Antwerpen
24. Moszkva	67. Bristol	109. Brüsszel (Bruxelles)
25. Naberezsnie Cselni	68. Glasgow	110. Liège
26. Nyizsnyij Novgorod	69. Leicester	111. Bordeaux
27. Novokuznyeck	70. Liverpool	112. Douai-Lens
28. Novoszibirszk	71. London	113. Grenoble
29. Omszk	72. Manchester	114. Lille
30. Orenburg	73. Newcastle upon Tyne	115. Lyon
31. Penza	74. Nottingham	116. Marseille
32. Perm	75. Sheffield	117. Nantes
33. Rosztov-na-Donu	76. Southampton	118. Cannes
34. Rjazany	77. West Yorkshire	119. Párizs
35. Szamara	78. Zágráb (Zagreb)	120. Toulon
36. Szentpétervár (Sankt- Peterburg)	79. Athén (Athínai)	121. Toulouse
37. Szaratov	80. Szaloniki (Thessaloniki)	122. Berlin
38. Togliatti	81. Bari	123. Bremen
39. Tomszk	82. Bergamo	124. Dortmund
40. Tula	83. Bologna	125. Drezda (Dresden)
41. Tyumeny	84. Busto Arsizio	126. Düsseldorf
42. Ufa	85. Catania	127. Essen
43. Uljanovszk		128. Frankfurt am Main
		129. Hamburg

130. Hannover
131. Köln (Cologne)
132. Lipcse (Leipzig)
133. München (Munich)

134. Nürnberg (Nurenberg)
135. Stuttgart
136. Amsterdam
137. Rotterdam

138. Hága (Den Haag)
139. Basel
140. Genf (Genève)
141. Zürich

Ázsia:

1. Peking (Beijing)
2. Changchun
3. Csangcsa (Changsha)
4. Csangcsou (Changzhou)
5. Csengtü (Chengdu)
6. Csungking (Chongqing)
7. Dalian
8. Dongguan
9. Foshan
10. Fuzhou, Fujian
11. Kanton (Guangzhou, Kuangcsou)
12. Guiyang
13. Harbin (Haerbin)
14. Hangzhou
15. Hefei
16. Huizhou
17. Ji'nan, Shandong
18. Hong Kong
19. Kunming
20. Lanzhou
21. Luoyang
22. Nanchang
23. Nanking (Nanjing)
24. Nanning
25. Ningbo
26. Qingdao
27. Sanghaj (Shanghai)
28. Shantou
29. Shaoxing
30. Senjang (Shenyang)
31. Shenzhen
32. Shijiazhuang
33. Szucsou (Suzhou)
34. Tajpej (Taipei)
35. Taiyuan, Shanxi
36. Tangshan, Hebei
37. Tiencsin (Tianjin)
38. Ürümcsi (Ürümqi)
39. Weifang
40. Wenzhou
41. Wuhan

42. Vuhszi (Wuxi)
43. Hszian (Xi'an)
44. Xiamen
45. Yantai
46. Csengcsou (Zhengzhou)
47. Zhongshan
48. Zibo
49. P'yongyang
50. Nagoya
51. Hiroshima
52. Osaka
53. Kitakyushu-Fukuoka
54. Sapporo
55. Sendai
56. Shizuoka-Hamamatsu
57. Tokyo
58. Busan
59. Daegu
60. Incheon
61. Szöul (Seoul)
62. Taskent
63. Kabul
64. Chittagong
65. Dhaka
66. Ahmadabad
67. Bangalore
68. Bhopal
69. Chennai (Madras)
70. Kojambuttúr (Coimbatore)
71. Delhi
72. Haidarábád (Hyderabad)
73. Indore
74. Jaipur
75. Kannur
76. Kanpur
77. Kochi (Cochin)
78. Kolkata (Calcutta)
79. Kozhikode (Calicut)
80. Lucknow
81. Malappuram
82. Mashhad

83. Mumbai (Bombay)
84. Nagpur
85. Patna
86. Pune (Poona)
87. Surat
88. Thrissur
89. Faisalabad
90. Gujranwala
91. Karacsi (Karachi)
92. Teherán (Tehran)
93. Lahore
94. Ravalpindi
95. Bandung
96. Jakarta
97. Medan
98. Surabaya
99. Kuala Lumpur
100. Yangon
101. Manila
102. Szingapúr (Singapore)
103. Bangkok (Krung Thep)
104. Hà Noi
105. Ho Shi Minh (Thành Pho Ho Chí Minh)
106. Baku
107. Bagdad (Baghdad)
108. Tel Aviv-Jaffa (Tel Aviv-Yafo)
109. Kuwait (Al Kuwayt)
110. Beirut (Bayrut)
111. Rijád (Ar-Riyadh)
112. Dzsidda (Jiddah)
113. Damaszkusz (Dimashq)
114. Halab (Aleppo)
115. Ankara
116. Isztanbul
117. Izmir
118. Dubai
119. Sanaa

Afrika:

1. Addis Ababa
2. Nairobi

3. Antananarivo
4. Muqdisho (Mogadishu)

5. Dar es Salaam
6. Lusaka

7. Luanda
8. Douala
9. Yaoundé
10. Kinshasa
11. Lubumbashi
12. Mbuji-Mayi
13. Algír (El Djazaïr)
14. Alexandria (Al-Iskandariyah)
15. Kairó (Al-Qahirah)

16. Casablanca (Dar-el-Beida)
17. Kartúm (Al-Khartum)
18. Fokváros (CapeTown)
19. Durban
20. Johannesburg
21. Pretoria
22. Ouagadougou
23. Abidjan
24. Accra

25. Kumasi
26. Bamako
27. Abuja
28. Ibadan
29. Kano
30. Lagos
31. Port Harcourt
32. Dakar

Amerika:

1. Montréal
2. Toronto
3. Vancouver
4. Atlanta
5. Baltimore
6. Boston
7. Chicago
8. Dallas-Fort Worth
9. Denver-Aurora
10. Detroit
11. Houston
12. Las Vegas
13. Los Angeles-Long Beach-Santa Ana
14. Miami
15. Minneapolis-St. Paul
16. New York-Newark
17. Philadelphia
18. Phoenix-Mesa
19. Portland
20. Riverside-San Bernardino

21. San Antonio
22. San Diego
23. San Francisco-Oakland
24. Seattle
25. St. Louis
26. Tampa-St. Petersburg
27. Washington, D.C.
28. Havana (La Habana)
29. Santo Domingo
30. Port-au-Prince
31. San Juan
32. Guatemala City
33. Mexico City
34. Guadalajara
35. Monterrey
36. Puebla
37. Toluca de Lerdo
38. Buenos Aires
39. Santa Cruz
40. Belém
41. Belo Horizonte
42. Brasília

43. Campinas
44. Curitiba
45. Fortaleza
46. Goiânia
47. Manaus
48. Pôrto Alegre
49. Recife
50. Rio de Janeiro
51. Salvador
52. São Paulo
53. Santiago
54. Bogotá
55. Cali
56. Medellín
57. Guayaquil
58. Asunción
59. Lima
60. Caracas
61. Maracaibo

Ausztrália:

1. Brisbane
2. Melbourne

3. Perth
4. Sydney

2. függelék. A gyakorlati munkákhoz használható (javasolt) alaptérkép

Javasolt alaptérkép a következő gyakorlati munkákhoz:

1. A Föld 10 millió főnél népesebb országai lakosságának kartodiagramon való ábrázolása
2. A születéskor várható élettartam
3. A Föld országai urbanizációs szintjének kartogramon való ábrázolása.
4. A Föld legnépesebb agglomerációinak kartodiagramon való ábrázolása
5. A Föld országai HDI-szintjének kartogramon való ábrázolása

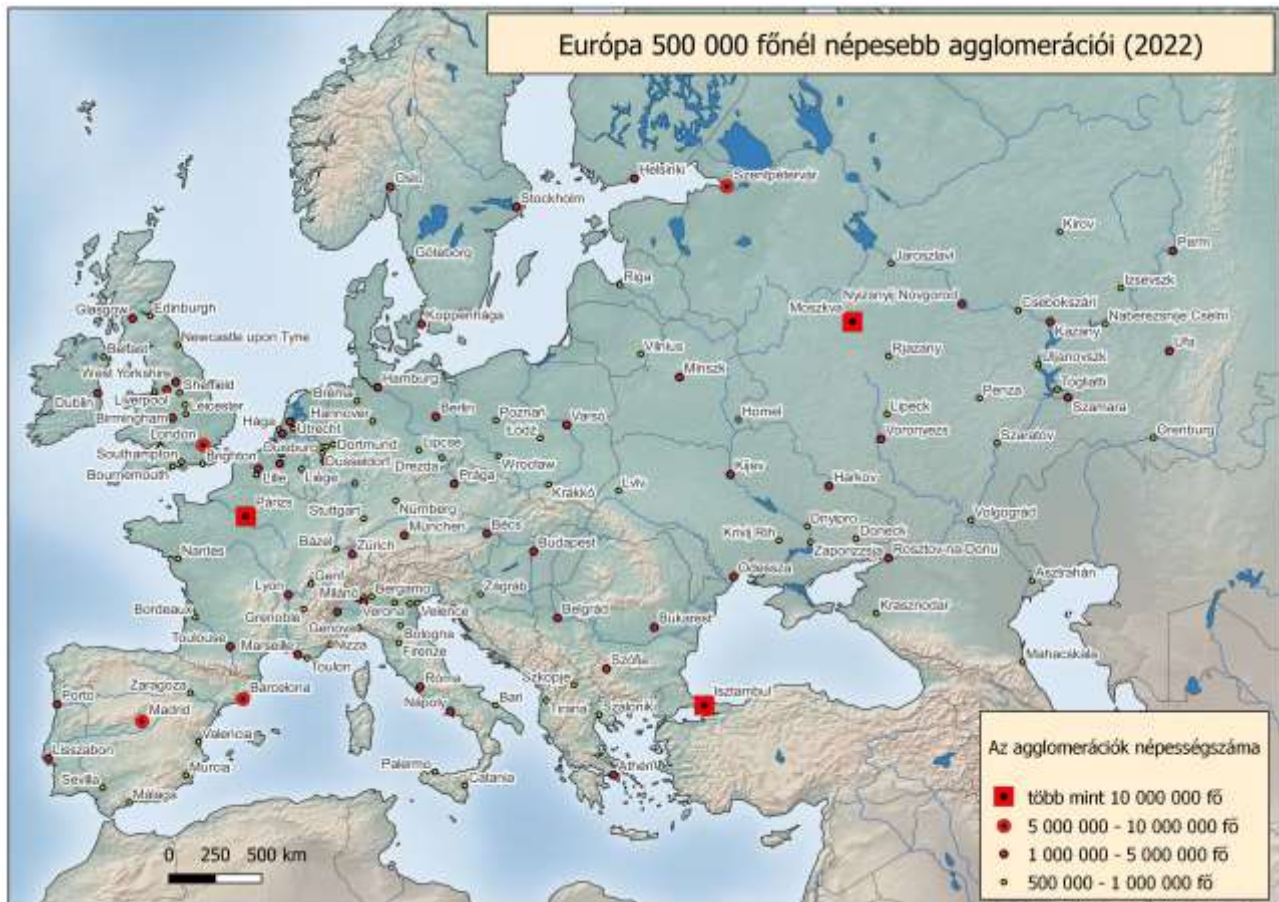

A világ országainak vázlattérképe

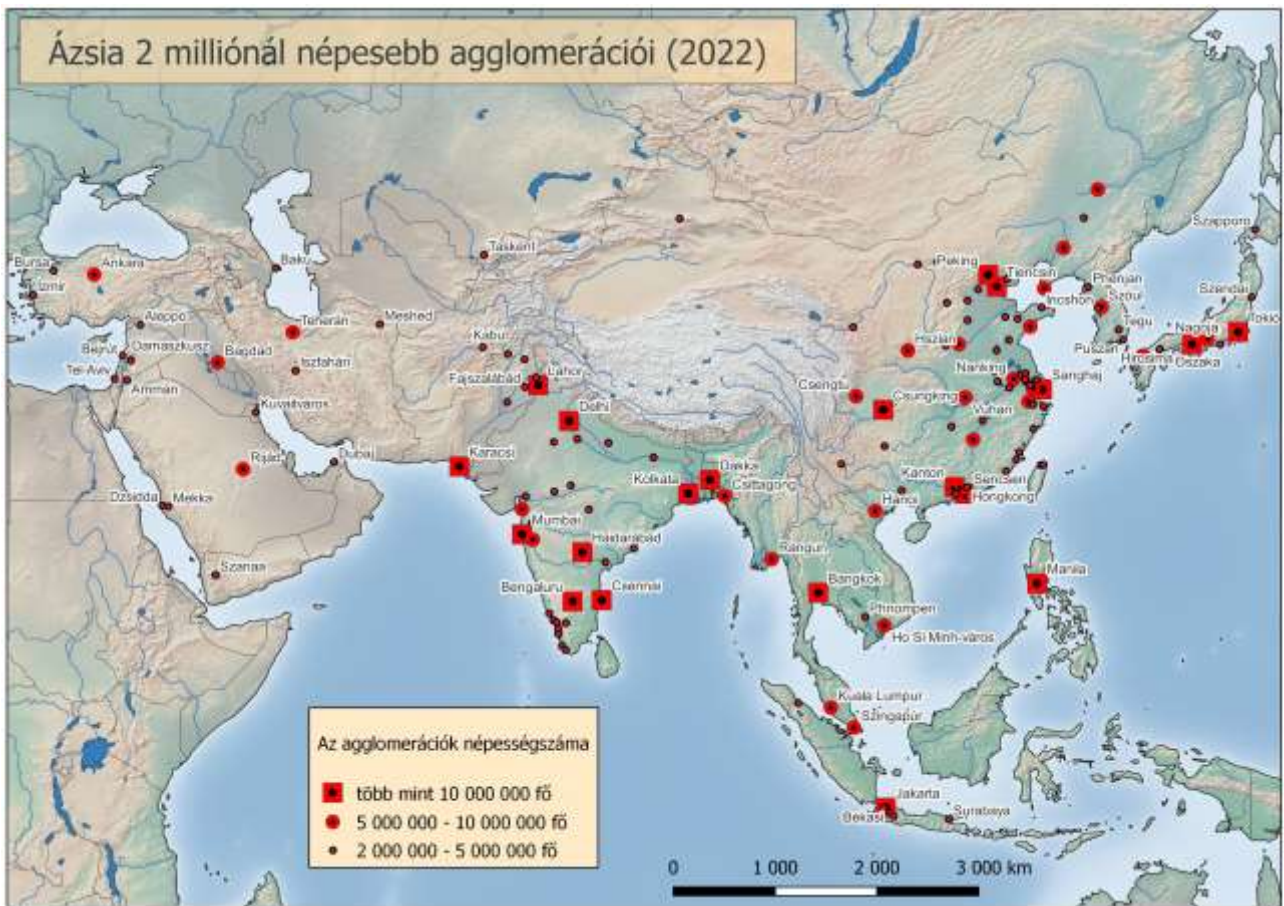
forrás: http://www.200stran.ru/images/maps/1391111658_018134.jpg

(Letöltés ideje: 2022.02.03.)

3. függelék. Térképek a világ nagyvárosai földrajzi helynévanyagának tanulmányozásához

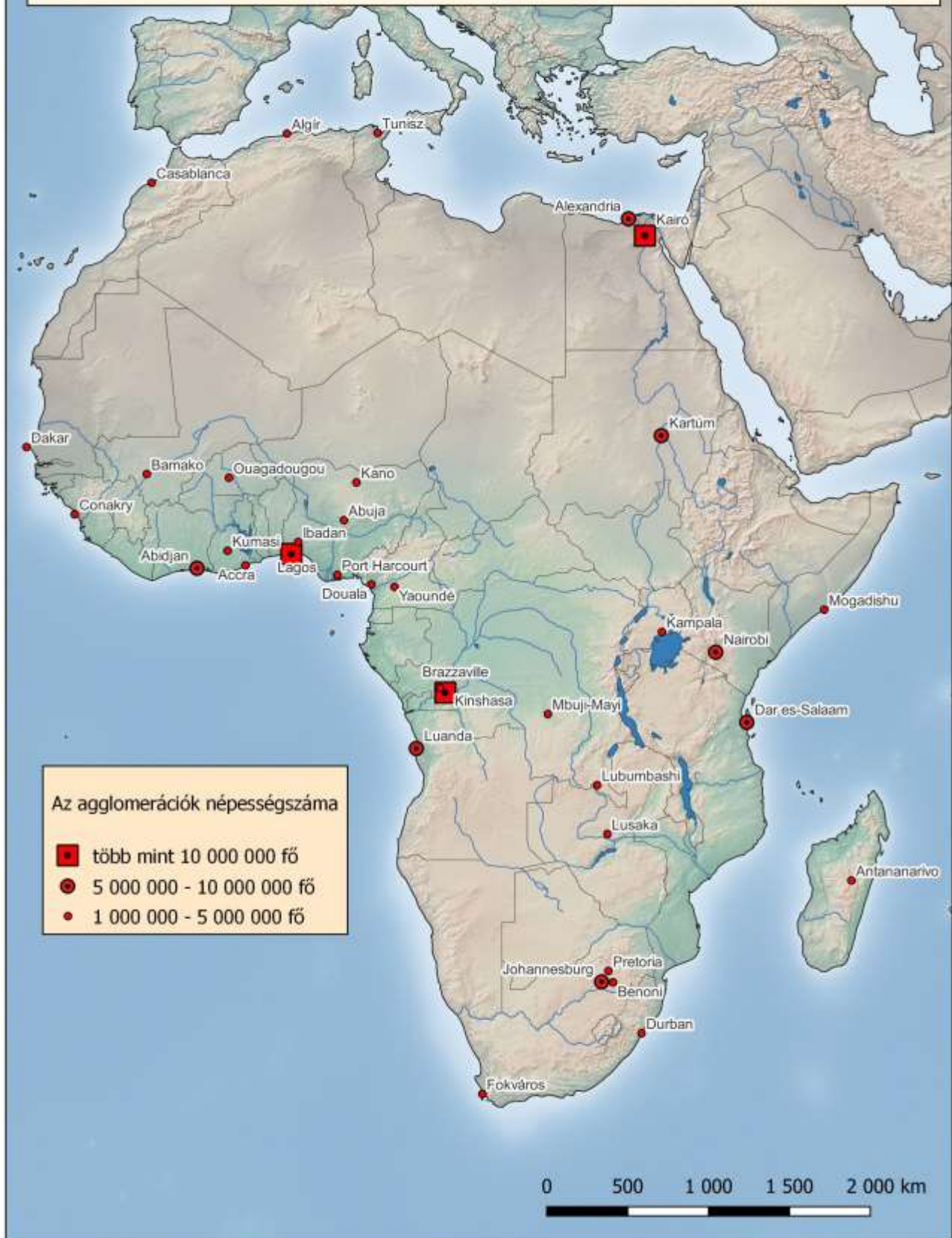

Európa nagyvárosai

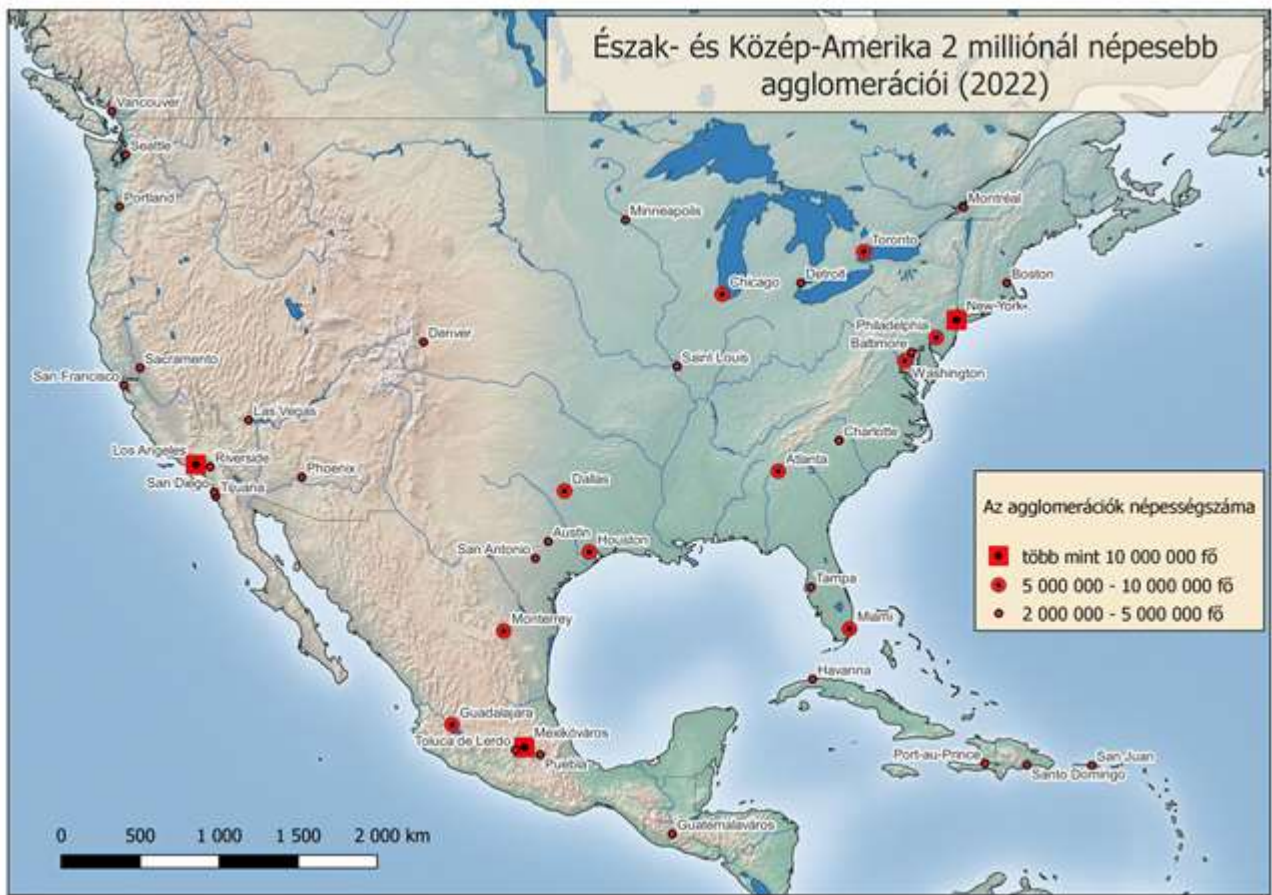

Ázsia nagyvárosai

Afrika 2 milliónál népesebb agglomerációi (2022)

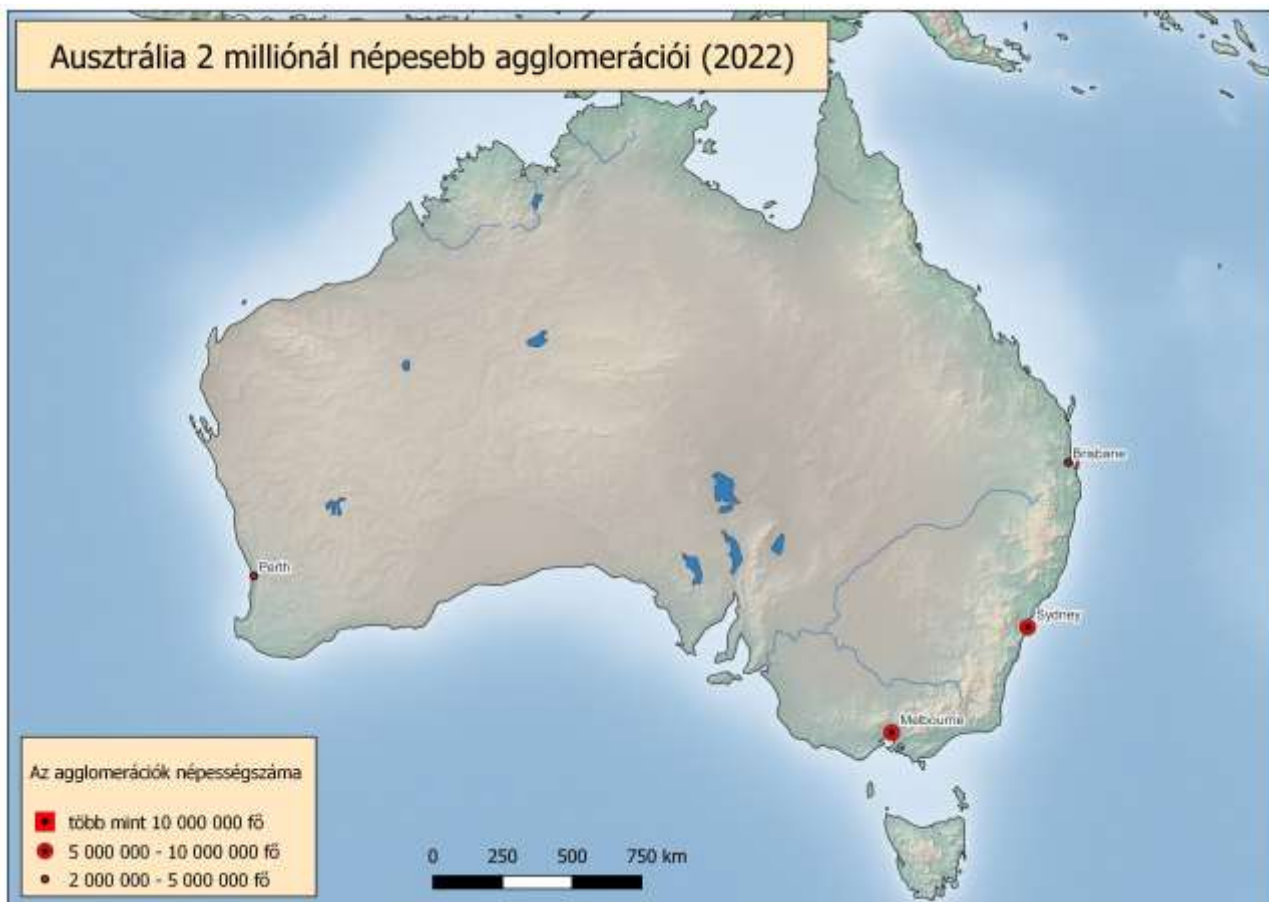
Afrika nagyvárosai

Észak- és Közép-Amerika nagyvárosai

Dél-Amerika nagyvárosai

Ausztrália nagyvárosai

Географія населення / Népeességföldrajz: методичні вказівки до практичних і семінарських занять для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної та заочної форм навчання, освітня програма: «Середня освіта (Географія)», галузь знань: «01 Освіта/Педагогіка», спеціальність(спеціалізація): «014 Середня освіта (014.07 Географія)» / Розробники: Гейзо Папп, Йосип Молнар та Стефан Молнар Д.. – Берегове: ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ, 2022. – 34 с. (угорською мовою).

Методичні вказівки «Географія населення / Népeességföldrajz» розроблені на основі Освітньої програми підготовки бакалаврів з галузі знань «01 Освіта/Педагогіка» за напрямом «014 Середня освіта (Географія)», з метою систематизації і закріплення знань студентів та їх забезпечення методичними вказівками до виконання практичних робіт і семінарських занять в рамках курсу «Географії населення». Курс «Географія населення» вивчається в 5-му семестрі ІІІ-го курсу підготовки бакалаврів напряму «014 Середня освіта (Географія)», методичні вказівки рекомендуються передусім для студентів денної форми навчання, але також може бути корисним для заочників. Засвоєнню навчального матеріалу сприяють питання самоконтролю, рекомендована література, у виконанні робіт допомагають деталізовані рекомендації, картографічний матеріал.

Виробничо-практичне видання

ГЕОГРАФІЯ НАСЕЛЕННЯ / NÉPESSÉGFÖLDRAJZ

Методичні вказівки до практичних (семінарських) занять

2022 р.

*Затверджено до використання у навчальному процесі на засіданні кафедри географії та туризму
ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ (протокол №4 від 16 травня 2022 року)*

*Розглянуто та рекомендовано Навчально-методичною радою Закарпатського угорського інституту
імені Ференца Ракоці ІІ (протокол №4 від 31 травня 2022 року)*

*Рекомендовано до видання в електронній формі (PDF)
рішенням Вченої ради Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці ІІ
(протокол №5 від 28 червня 2022 року)*

Підготовлено до видання в електронній формі (PDF) кафедрою географії та туризму
спільно з Видавничим відділом Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці ІІ

Розробники методичних вказівок:

Гейзо ПАПП – викладач кафедри географії та туризму Закарпатського угорського інституту імені
Ференца Ракоці ІІ

Йосип МОЛНАР – кандидат географічних наук, доцент, завідувач кафедри географії та туризму
Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці ІІ

Стефан МОЛНАР Д. – доктор філософії у галузі природничих наук за спеціальністю (спеціалізацією)
«Науки про Землю (Соціальна географія)», доцент кафедри географії та туризму Закарпатського
угорського інституту імені Ференца Ракоці ІІ

Рецензенти:

Каталін КОВАЛЬ – доктор філософії у галузі природничих наук за спеціальністю (спеціалізацією)
«Науки про Землю (Соціальна географія)», науковий співробітник Інституту географії Дослідного
центру астрономії та наук про Землю (м. Будапешт, Угорщина)

Тібор ІЖАК – кандидат географічних наук, заступник завідувача кафедри географії та туризму
Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці ІІ

Відповідальні за випуск:

Шандор ГЕНЦІ – доктор філософії у галузі природничих наук за спеціальністю (спеціалізацією)
«Науки про Землю (Петрографія)», доцент кафедри географії та туризму Закарпатського угорського
інституту імені Ференца Ракоці ІІ

Олександр ДОБОШ – начальник Видавничого відділу ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ

За зміст методичних вказівок відповідальність несуть розробники.

Видавництво: Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці ІІ (адреса: пл. Кошута 6,
м. Берегове, 90202. Електронна пошта: foiskola@kmf.uz.ua) *Статут «Закарпатського угорського
інституту імені Ференца Ракоці ІІ» (Затверджено протоколом загальних зборів Благодійного фонду
За ЗУІ, протокол №1 від 09.12.2019р., прийнято Загальними зборами ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ, протокол
№2 від 11.11.2019р., зареєстровано Центром надання адміністративних послуг Берегівської міської
ради, 12.12.2019р.)*

Шрифт «Times New Roman». Розмір сторінок методичних вказівок: А4 (210x297мм).

Обсяг в авторських аркушах 1,27 (50 872 знаків із пробілами).